

BOSHLANG'ICH SINFLARDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI DARS SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI

Shamshaddinova Roza Saken qizi

Annotatsiya: *Bugungi kunda ta'lim sohasida raqamli texnologiyalarning o'rni tobora ortib bormoqda. Maxsus pedagogik metodlar va zamonaviy axborot-kommunikatsiya vositalari yordamida boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilim olish jarayonini yanada samarali tashkil etish mumkin. Raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonini interaktiv va qiziqarli qilish, o'quvchilarning mustaqil fikrlashini, ijodkorligini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Bu maqolada boshlang'ich sinflarda raqamli texnologiyalar orqali dars samaradorligini oshirish usullari keng yoritiladi.*

Kalit so'zlar: *boshlang'ich sinf, raqamli texnologiyalar, dars, mustaqil fikrlash, interaktiv dasturlar, axborot texnologiyalari, pedagogik texnologiyalar.*

Boshlang'ich ta'limda raqamli texnologiyalarni qo'llashning asosiy maqsadi o'quvchilarning e'tiborini jalb qilish, dars mazmunini yanada tushunarli va qiziqarli qilishdir. Raqamli vositalar yordamida o'quvchilar mavzuni ko'rish, eshitish va amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa ularning bilimlarini mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Raqamli texnologiyalar yordamida o'quvchilarning diqqat-e'tiborini oshirish, ularni faol ishtirok etishga undash mumkin. Darslarda interaktiv doskalar, planshetlar yoki kompyuterlar yordamida taqdimotlar, animatsiyalar, videolar ko'rsatish o'quv jarayonini yanada jonlantiradi. Masalan, matematik mavzularni o'rgatishda raqamli kalkulyatorlar va grafik dasturlar yordamida murakkab tushunchalar oddiy va tushunarli ko'rinishda taqdim etiladi. Bu o'quvchilarning mavzuni yaxshiroq anglashiga yordam beradi. Shuningdek, elektron o'quv qo'llanmalari va interaktiv testlar o'quvchilarning mustaqil bilim olishiga ko'maklashadi.[1]

Raqamli texnologiyalar yordamida darslarni individuallashtirish mumkin. Har bir o'quvchining o'ziga xos qobiliyatlari, qiziqishlari va o'rganish tezligi hisobga olinadi. Bu esa o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini oshirishga yordam beradi. Masalan, raqamli platformalar orqali o'quvchilar o'zlari uchun qulay vaqtda qo'shimcha mashqlarni bajarishlari mumkin. Bu usul o'quvchilarning mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Raqamli texnologiyalar yordamida o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish mumkin. Darslarda turli multimedia vositalaridan foydalanish, o'quvchilarga o'z fikrlarini ifoda etish uchun imkoniyat yaratadi. Masalan, o'quvchilarga videolar yaratish, rasm chizish, hikoya yozish kabi vazifalar berilishi mumkin. Bu usullar o'quvchilarning mustaqil fikrlashini va ijodiy yondashuvini oshiradi. Raqamli texnologiyalar yordamida o'qituvchilar dars jarayonini yanada samarali rejalashtirish va baholash imkoniga ega bo'ladi. Elektron jurnal va baholash tizimlari yordamida o'quvchilarning bilim darajasi doimiy nazorat qilinadi. Bu o'qituvchilarga o'quvchilarning qaysi mavzularni yaxshi o'zlashtirganini yoki qaysi sohalarda qo'shimcha yordam kerakligini aniqlashga yordam beradi. Shuningdek, o'quvchilarning bilim darajasiga mos ravishda darslarni moslashtirish mumkin.[2]

Boshlang'ich sinflarda raqamli texnologiyalarni qo'llashda ota-onalar bilan hamkorlik muhim o'rin tutadi. Raqamli platformalar orqali ota-onalar o'quv jarayonini kuzatishi, o'z farzandining yutuqlari va kamchiliklari haqida ma'lumot olishi mumkin. Bu esa ta'lim jarayonida ota-ona va o'qituvchi o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlaydi. Ota-onalar o'z farzandlarini uyda qo'shimcha ravishda qo'llab-quvvatlash imkoniga ega bo'ladi. Raqamli texnologiyalar yordamida boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirish mumkin. Onlayn muloqot platformalari, forumlar va elektron pochta orqali o'quvchilar o'zaro fikr almashish, guruh ishlarini bajarish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa ularning jamoaviy ishlash ko'nikmalarini oshiradi va mustaqil fikrlashni rag'batlantiradi.[3]

Darslarda raqamli texnologiyalarni samarali qo'llash uchun o'qituvchilarning malakasi va tayyorgarligi muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilar zamonaviy

texnologiyalarni o'zlashtirib, ularni dars jarayoniga to'g'ri integratsiya qilishni bilishi kerak. Bu borada doimiy malaka oshirish kurslari, seminarlar va treninglar tashkil etilishi lozim. Shuningdek, o'qituvchilar o'zaro tajriba almashishi va yangi metodlarni birgalikda ishlab chiqishi ta'lim sifatini oshiradi. Raqamli texnologiyalarni qo'llashda muhim jihatlardan biri bu o'quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olishdir. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun texnologiyalarni haddan tashqari ko'p va murakkab shaklda qo'llash ularning e'tiborini chalg'itishi mumkin. Shu sababli, darslarda texnologiyalarni o'rta darajada va maqsadga muvofiq qo'llash tavsiya etiladi. Bu o'quvchilarning qiziqishini saqlab qolishga va bilimlarni samarali o'zlashtirishga yordam beradi. Raqamli texnologiyalar yordamida o'quvchilarning o'yin orqali o'rganish imkoniyatlari kengayadi. Ta'lim o'yinlari, interaktiv viktorinalar va boshqa o'yin elementlari darslarni qiziqarli qiladi. O'yin uslubida o'rganish o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va ularni faol ishtirok etishga undaydi. Bu esa ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi. Shuningdek, raqamli texnologiyalar yordamida o'quvchilarning bilimlarini mustahkamlash va qayta ko'rib chiqish uchun turli elektron resurslar va platformalar mavjud. Bu platformalar o'quvchilarga o'z bilimlarini mustaqil ravishda takrorlash, testlardan o'tish va yangi mavzularni o'rganish imkoniyatini beradi. Bu usul o'quvchilarning o'z-o'zini boshqarish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Raqamli texnologiyalar orqali o'quvchilarning bilim olish jarayonidagi muvaffaqiyatlari va qiyinchiliklarini aniqlash osonlashadi. Maxsus dasturlar va ilovalar yordamida o'quvchilarning har bir mavzudagi natijalari tahlil qilinadi va zarur hollarda qo'shimcha yordam ko'rsatiladi. Bu esa ta'lim sifatini yanada oshirish imkonini yaratadi. Raqamli texnologiyalar yordamida o'quvchilarning axborot manbalariga erkin kirish imkoniyati kengayadi. Internet va elektron kutubxonalar orqali ular kerakli ma'lumotlarni topish, o'rganish va tahlil qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. Bu esa ularning mustaqil fikrlash va tadqiqot qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi.[4]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinflarda raqamli texnologiyalarni qo'llash ta'lim jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Ular o'quvchilarning bilim olish jarayonini interaktiv, qiziqarli va individuallashtirilgan qiladi. Raqamli vositalar yordamida o'quvchilarning mustaqil fikrlash, ijodkorlik va kommunikativ ko'nikmalari rivojlanadi. Shuningdek, o'qituvchilar uchun darslarni rejalashtirish va baholash jarayoni osonlashadi. Raqamli texnologiyalarni samarali qo'llash uchun o'qituvchilarning malakasini oshirish va ota-onalar bilan yaqin hamkorlikni yo'lga qo'yish zarur. Shu bilan birga, texnologiyalarni o'quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda me'yorida qo'llash ta'lim sifatini yanada oshirishga yordam beradi. Natijada, boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilim olish jarayoni yanada samarali, qiziqarli va mazmunli bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Axmedova D. "Boshlang'ich ta'lim integratsiyasida raqamli texnologiyalarning o'rni" — Toshkent, 2024.
2. Islomova N. "Boshlang'ich ta'limda raqamli texnologiyalarning ahamiyati" — Toshkent, 2023.
3. Karimov S. "Ta'limda raqamli va innovatsion texnologiyalarning o'rni" — Samarqand, 2022.
4. Tursunova M. "Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini ona tili fanida raqamli dunyoni o'rgatishda texnologiyalardan foydalanishning metodik tizimi" — Toshkent, 2023.
5. Rasulov A. "Boshlang'ich sinf o'quvchilarini o'qitishda raqamli texnologiyalar" — Namangan, 2021.
6. Yusupova D. "Boshlang'ich sinflarda raqamli o'yinlar va interaktiv testlar orqali bilimlarni mustahkamlash" — Buxoro, 2022.
7. Sobirov R. "Raqamli texnologiyalar yordamida boshlang'ich ta'limda individual yondashuvni tashkil etish" — Toshkent, 2024.